

A MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG

- módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt -

ALAPSZBÁLYA

2015. NOVEMBER 19.

amely készült az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény, valamint a 2013. évi V. törvény (Ptk.) alapján, és amely egységes szerkezetben tartalmazza - a korábbi Alapszabályt hatályon kívül helyezése mellett - a 2015. november 19. napjáig történő módosításokat az alábbiak szerint.

A Magyar Szociológiai Társaság (továbbiakban: Társaság vagy Egyesület) tudományos, szakmai szervezet, amely politikai és pártállástól függetlenül a magyar szociológia minden világnézeti és szakmai irányzatát, iskoláját, csoportját tömöríteni kívánja. Szabad fórumot kíván biztosítani a magyar társadalomfejlődés alapkérdéseinek, a szociológiai kutatás eredményeinek, a tudomány belső problémáinak és a tudomány és a társadalom közötti viszony megvitatásának. A szakmai értékek és színvonal képviselésében kíván befolyást gyakorolni a diszciplinát érintő tudománypolitikai döntésekre. Működése során számít a szociológia határterületén, a kutatási eredmények alkalmazásában dolgozók aktív részvételére, különös súlyt kíván helyezni a felnövekvő új szociológus nemzedékek, egyetemi hallgatók bevonására.

I.

Az egyesület adatai

A Társaság neve:	Magyar Szociológiai Társaság
A Társaság angol elnevezése:	Hungarian Sociological Association
A Társaság székhelye:	1014 Budapest, Országház utca 30.
A Társaság jellege:	egyesület (non-profit)
A Társaság elérhetősége:	E-mail: mszt@szociologia.hu ; szocszemle@szociologia.hu Honlap: www.szociologia.hu

II.

A Társaság célja, tevékenysége

1. Az egyesület célja

A Magyar Szociológiai Társaság tömöríti a magyar szociológusokat, ideértve a szociológia szakos hallgatókat, valamint azokat a társadalomkutatókat, egyetemi és főiskolai oktatókat, akik a szociológiával határos, vagy összefüggő területen dolgoznak és a szociológia-tudományt (elveket és módszereket) alkalmazzák munkájukban.

2. Az egyesület tevékenysége

a) A Társaság tevékenységével a szociológiai elméletek és módszertan fejlesztését, valamint a szociológiai szemléletmód minél szélesebb körű érvényesítését az oktatásban, a kutatásban és a tudományos közéletben.

b) A szociológiai kutatások időszerű kérdéseiről vitákat szervez, figyelemmel kíséri mind a hazai, mind a nemzetközi szociológiában folyó kutatásokat és azok eredményeit.

c) Évenkénti kongresszusaival előmozdítja a magyar szociológia fejlődését, a tudományos eredmények megismerését, a szakmai információk áramlását.

d) Információs rendszerével, a kutatások és publikációk nyilvántartásával segítséget nyújt a Társaság tagjai szakmai, kutatói és tudományos tevékenységéhez.

III.

A Társaság működésére vonatkozó általános szabályok, **a Társaság feladatai**

1. A Társaság közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt, azoktól támogatást nem kap, országgyűlési, fővárosi, megyei, és helyi önkormányzati képviselőjelöltet nem állíthat.
2. A Társaság működési területe Magyarország és az Európai Unió egész területe.
3. A Társaság céljait különösen az alábbi feladatai ellátásával kívánja elérni:
  - A Társaság részt kíván venni a magyar társadalom alapkérdéseinek megvitatásában és azok tudományos feltárásában mind tagjai, rendezvényei által. Viták szervezésével, rendezvényeivel és állásfoglalásaival, a szakosztályok működésével és működtetésével a magyar társadalom fejlődését kívánja elősegíteni.
  - A Társaság a szociológiai képzés, továbbképzés és minősítés kérdéseit fórumain megvitatja, együttműködésre törekszik a tudomány és a képzés intézményeivel.
  - A szociológia-tudomány nemzetközi kapcsolatait építve és ápolva nemzetközi konferenciákat, hazai és külföldi kutatók számára vitaüléseket szervez. Szervezeti és szakmai bázisával elősegíti és támogatja a magyar szociológusok nemzetközi tevékenységét.
  - Mint a Nemzetközi Szociológiai Társaság (ISA) és az Európai Szociológiai Társaság (ESA) tagszervezete, ellátja e szervezetben a magyar képvisellel összefüggő teendőket.
  - A Társaság kiadja a „Szociológiai Szemle” című folyóiratot.
  - A Társaság közhasznú tevékenységei közül az Egyesület cél szerinti feladatkörébe tartozik továbbá tudományos tevékenység és kutatás, valamint nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés.
  - Az Egyesület következetesen törekszik a tevékenységi körébe tartozó feladatoknak a tagok érdekében összhangban való végrehajtására.

IV.

A Társaság vagyona és gazdálkodása

1. A Társaság tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – a Társaság tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.
2. Az Egyesület működéséhez szükséges bevételeit – a vonatkozó jogszabályi feltételek betartásával - elsősorban az alábbiak jelentik:
  - a) tagdíj és a tagok hozzájárulásai;
  - b) jogosultság fennállása esetén költségvetési támogatás;
  - c) más szervezettől, illetve magánszemélytől kapott adomány;
  - d) a Társaság saját bevételei befektetési tevékenységből származó bevétel;
  - e) gazdasági tevékenységből (szolgáltatás nyújtásából) származó bevétel;
  - f) a Társaság által kezelt pályázatokból befolyt jövedelem
  - g) az a)–f) pontok alá nem tartozó egyéb bevétel.
3. A Társaság az egyesületi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult.
4. A Társaság kezességet nem vállalhat, váltót illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki, váltót nem fogadhat el, és vállalkozásának fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel; költségvetési támogatást hitel fedezetéül, illetve hitel törlesztésére nem használhatja fel, befektetési tevékenységet nem folytathat.
5. A Társaság vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat. A Társaság vagyonát csak a jelen Alapszabályban meghatározott tevékenységeire fordíthatja. Amennyiben a Társaság árbevétele meghaladja az ötmillió forintot, a tagok az Elnökségtől elkülönült felügyelő szervet hoznak létre.
6. Az Egyesület éves költségvetési terv alapján gazdálkodik, amelyet a Közgyűlés fogad el. A Társaság gazdálkodásáról az Elnökség jelentést készít, amelyet elfogadás céljából a Közgyűlés elé terjeszt.
7. A Társaság a cél szerinti tevékenységből, illetve gazdasági tevékenységből származó bevételeit és ráfordításait elkülönítetten köteles nyilvántartani.
8. A Társaság - a bárki által, megkötés nélkül igénybe vehető szolgáltatás kivételével – a felelős személyt, a támogatót, valamint az e személyek hozzátartozóját cél szerinti juttatásban nem részesítheti.
9. A Társaság által nyújtott cél szerinti juttatás bárki által megismerhető, s annak odaítélését a Közgyűlés által jóváhagyott szabályzat alapján a Társaság pályázathoz kötheti. A pályázat azonban nem tartalmazhat olyan feltételeket, amelyekből – az eset összes körülményeinek mérlegelésével – megállapítható, hogy a pályázatnak előre meghatározott nyertese van. Ilyen színlelt pályázat a cél szerinti juttatás alapjául nem szolgálhat.

V.
A Társaság tagjai,
tagok jogai és kötelezettségei

1. A Társaság tagsága önkéntes tagokból áll.
2. Az Egyesület tagja lehet az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet,
  - aki vagy amely a szociológia, vagy a vele határos tudományok területén kutatói, oktatói tevékenységet fejt ki, vagy tevékenységében a szociológia eredményeit alkalmazza,
  - továbbá minden természetes vagy jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet aki, vagy amely nem a szociológia, vagy a vele határos tudományok területén fejt ki tevékenységet, de fontosnak tartja a magyar szociológia önkéntes szakmai egyesületének fenntartását a szakma fejlődése, társadalmi presztízsének biztosítása és minél szélesebb körű hasznosítása érdekében,

és a Társaság célkitűzésével egyetért, a célok megvalósítása érdekében tevékenységében aktívan részt kíván venni, továbbá a Társaság Alapszabályában foglalt rendelkezéseket elfogadja és tagfelvételét a Társaság erre feljogosított szerve elfogadta.

3. Minden tagsági viszony felvétellel keletkezik. A felvételi kérelmekről az Elnökség dönt. Amely szervezet vagy személy a Társaság tagja kíván lenni, tagfelvételi kérelmet nyújt be a Társaság Elnökéhez, aki e kérelmet jóváhagyás céljából az Elnökség soron következő ülése elé terjeszti. Az Elnökség legkésőbb a bejelentés beérkezésétől számított 60 napon belül köteles a bejelentésről dönten. A tag regisztrálását a Titkárság végzi el. A tagfelvételt megtagadó határozat ellen a Közgyűléshez lehet fellebbezni.
4. A tagsági jogviszony megszűnik:
  - a) A tag kilépésével;
  - b) A tag kizárásával;
  - c) A tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.
5. A tagsági jogviszonyát a tag az Elnökségéhez címzett, a szakosztályban és a Titkárságon bejelentett írásbeli nyilatkozatával bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti. A tagság a naptári év utolsó napján szűnik meg.

6. A tagnak jogszabályt, a Társaság alapszabályát vagy Közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő, továbbá a Társaság céljával összeegyeztethetetlen magatartása esetén a Közgyűlés - bármely egyesületi tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére - a taggal szemben kizárási eljárást folytathat le. Kizárható a tag akkor is, ha a tag egy – a póthatáridőt és a jogkövetkezményekre, azaz a kizárással történő figyelmeztetést is tartalmazó – felszólítás után sem fizeti meg az adott évi tagdíjat legkésőbb adott év április hó 30. napjáig

A tag kizárását napirendjére tűző Közgyűlésre a kizárni szándékozó tagot (a napirendet is tartalmazó meghívón túl) a kizárással kapcsolatos szabályokról való tájékoztatással és a kizárási ok megjelölésével kell meghívni.

A kizárást kimondó határozat meghozatala előtt a jelen lévő tagnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy védekezését és álláspontját a Közgyűlés előtt előadja.

A Közgyűlésnek a kizárást kimondó határozata ellen a jog- vagy alapszabálysértőnek vélt határozat megsemmisítése iránt bármely tag a határozat tudomására jutásától számított harminc napos jogvesztő határidőben pert indíthat. A perindítás a határozat végrehajtását nem gátolja, a bíróság azonban indokolt esetben – a tag kérelmére – a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A per az Egyesület székhelye szerint illetékes törvényszék hatáskörébe tartozik.

A tag kizárását kimondó határozatot írásba kell foglalni és indokolással kell ellátni; az indokolásnak tartalmaznia kell a kizárás alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, továbbá a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatást. A kizáró határozatot a taggal közölni kell.

7. A Társaság tagjának joga, hogy

- a) a Társaság és szakosztályainak működésében részt vegyen,
- b) javaslatot tegyen rendezvények szervezésére és megtartására,
- c) a Társaság rendezvényein felszólaljon, azok rendje szerint előadásokat tartson, és tudományos nézeteit szabadon terjeszthesse,
- d) rendszeresen megkapja a Társaság tagjait megillető információkat,
- e) a közgyűlés rendjének megfelelően felszólaljon, kérdéseket tegyen fel, javaslatokat és észrevételeket tegyen, közreműködjön a határozatok meghozatalában, a tisztségviselők választásában,
- f) a Társaság bármely tisztségére jelöltet állíthat, választhat és bármely tisztségre megválasztható,
- g) javaslatokat és indítványokat tehet, továbbá kérdésekkel, panasszal, felszólalással és fellebbezéssel fordulhat a Társaság Elnökségéhez, Elnökéhez, illetve a Közgyűléshez,
- h) a Társaság bármely szervének törvénysértő határozatát - a tudomására jutástól számított 30 napon belül - a bíróság előtt megtámadhatja,
- i) a Társaság vezető szervei határozatának végrehajtását elősegítheti,
- j) tagja legyen a Jelölő Bizottságnak.

Tagsági jogukat a természetes személyek csak személyesen, a jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek megbízott képviselőjük útján gyakorolják.

A Közgyűlésen valamennyi szavazásra jogosult tag egyenlő szavazattal rendelkezik.

8. A Társaság tagjának kötelezettsége, hogy

- a) közreműködjen a Társaság célkitűzéseinek megvalósításában,
- b) nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét,
- c) megtartsa az Alapszabály és egyéb, az Alapszabályban rögzített módon elfogadott, belső szabályzat rendelkezéseit,
- d) a Közgyűlés vagy a Társaság más szerve által számára előírt, vagy önkéntesen vállalt kötelezettségeit teljesítse,
- e) az előírt tagdíjat, felajánlást a Társaság részére teljesítse,
- f) a személyi adatainak változásáról értesítse a Titkárságot.

A tag tagdíjfizetési kötelezettségének minden év március hó 31. napjáig köteles eleget tenni.

A természetes személyek között a diákok, munkanélküliek, 3 év alatti gyermeket nevelők és nyugdíjasok a Közgyűlés által évente meghatározott alaptagdíj felét fizetik.

9. A Társaság minden tagja – az alaptagdíjon felül – önként felajánlott tagdíj-kiegészítéssel támogathatja a Társaság céljainak hatékonyabb megvalósítását. Az a természetes személy, aki az alaptagdíj legalább másfélszeresével, illetve az a jogi személy, amely az alaptagdíj legalább kétszeresével támogatja a Társaságot, kiemelt támogatónak minősül. A Társaság a kiemelt támogatók nevét – kivéve, ha nem adják hozzájárulásukat – feltünteti a honlapján.

VI.

A Társaság szervezeti felépítése

1. Szaksztyályok

a) A Magyar Szociológiai Társaság tagjainak Társaságon belüli szakmai tevékenysége a Társaság szaksztyálaiban folyik. A szaksztyályok szakmai önállóságát a Társaság elismeri és támogatja. A szaksztyályok a nemzetközi szakmai társaságokkal önálló kapcsolatba léphetnek. A szaksztyály 3 évente szaksztyályelnököt és szaksztyálytitkárt választ (akik a szaksztyály tisztségviselői). A szaksztyályok szerveződhetnek szakmai, regionális alapon, amennyiben a Társaság minimum 10 tagja a szaksztyály alapítását írásban bejelenti, és ezt az Elnökség jóváhagyja.

b) A Társaság a már létező szaksztyályok jogfolytonos működését elismeri. A szaksztyályok működési rendjüket, szervezeti felépítésüket maguk határozzák meg, az erről szóló dokumentumokat a Társaság Titkáránál letétbe helyezik, aki erről a Társaság tagjait a honlapon tájékoztatja. A Közgyűlés határozata alapján a Társaság csak azokat a szaksztyályokat tekinti működőnek, amelyek évente legalább 2 nyilvános, tudományos programmal egybekötött szaksztyályi ülést tartanak, és erre meghívják a Társaság tagjait, és az Elnökségnek beszámolnak. A beszámolókat a Titkár a honlapon nyilvánosságra hozza. Az Elnökség évente törli azokat a szaksztyályokat, akik nem tesznek eleget kötelezettségeiknek.

2. Közgyűlés

a) A Társaság döntéshozó szerve a Közgyűlés, amely a tagok összességéből áll. A Közgyűlés évente legalább két alkalommal ülésezik.

b) A Közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a Közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az Alapszabály vagy a Közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt.

c) A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- c.1) a Társaság Alapszabályának megállapítása, elfogadása és módosítása,
- c.2) az éves költségvetés elfogadás, az éves beszámoló/ mérleg és a közhasznúsági éves jelentés/beszámoló elfogadása,
- c.3) az éves költségvetés-tervezet jóváhagyása,
- c.4) a Társaság ügyintéző szervének és vezetője éves beszámolójának elfogadása,

- c.5) a Társaság működésének felügyelete,
- c.6) a következő év legfontosabb feladatainak, más szervezetekkel történő kapcsolattartási módjának meghatározása,
- c.7) döntés más társadalmi szervezettel való egyesülés, úgyszintén a Társaság feloszlásának vagy szétválásának kimondásáról,
- c.8) döntés gazdasági, vállalkozási tevékenység elkezdéséről, illetőleg megszüntetéséről,
- c.9) a Társaság Elnökségének, Felügyelő Bizottsága (felügyelő szerv) tagjainak megválasztása, illetve döntés visszahívásukról, valamint a díjazásuk megállapítása,
- c.10) esetlegesen a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása,
- c.11) a végelszámoló kijelölése,
- c.12) döntés a tagok hozzájárulásai / tagdíjai összegéről, fizetése módjáról és idejéről,
- c.13) a Társaság céljait megvalósító tevékenységeket tartalmazó munkaterv, és a Társaság gazdálkodási szabályait is magában foglaló szervezeti és működési szabályzat elfogadása,
- c.14) Társaság megszűnése esetén a kijelölt szervezet meghatározása, a végelszámoló kijelölése,
- c.15) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés.

d) A Közgyűlést évente két alkalommal az Elnökség hívja össze. A Közgyűlést úgy kell előkészíteni, hogy a szavazásra jogosultak annak időpontjáról, napirendjéről és írásos előterjesztéseiről az ülés időpontja előtt legalább 8 nappal tudomást szerezzenek.

Akkor is össze kell hívni a Közgyűlést 15 napon belül, ha azt a bíróság elrendeli, vagy a tagok egyharmada - az ok és a cél megjelölésével - kéri, továbbá ha az Egyesület ellen 5.000.000,- Forintnál nagyobb értékre pert indítottak, vagy tartozásai a vagyont meghaladják, vagy előreláthatólag a Társaság nem lesz képes a tartozásokat esedékességgel teljesíteni valamint, ha az Elnökség rendkívüli Közgyűlés összehívását tartja szükségesnek, különösen ha a Társaság céljainak elérése veszélybe került.

e) A közgyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított 3 napon belül a tagok és az egyesület szervei az Elnökségtől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indokolásával. A napirend kiegészítésének tárgyában az Elnökség jogosult dönteni. Ha a napirend kiegészítése iránti kérelemről az Elnökség nem dönt vagy azt elutasítja, a Közgyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítésének tárgyában.

f) A Közgyűlés határozatképes, ha a tagok 50%-a + egy fő jelen van. Határozatképesség hiánya miatt a Közgyűlést el kell halasztani. A határozatképesség hiánya miatt ismételt – legfeljebb 8 napon belül – összehívott Közgyűlés az eredeti napirendben felvetett kérdésekben a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes, ha ezen következményekről előzetesen (a meghívóban) tájékoztatják a tagokat.

g) A Közgyűlés határozatait – a h) pontban rögzített kivétellel – egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az Elnök ismételt szavazást – szükség esetén a szavazásra bocsátott kérdés, határozati javaslat újbóli megvitatását – rendeli el. A szavazást addig kell folytatni, amíg a szavazategyenlőség fennáll. Amennyiben a szavazategyenlőség többszöri szavazás ellenére is fennáll, a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

h) A Társaság Alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges. Az Egyesület céljának módosításához és a Társaság megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.

i) A Közgyűlés határozatait nyílt szavazással hozza, de a Közgyűlés jelenlévő tagjai 1/3-ának javaslatára titkos szavazást rendelhet el, továbbá dönthet úgy, hogy a határozat minősített szótöbbséggel érvényes. A tisztségviselők választása titkos szavazással történik. Minden tagot egy szavazat illet meg. A Közgyűlés üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

k) A 2. c.2) pontban említett közhasznúsági jelentésnek – melyet a Társaság köteles a tárgyévét követő évben, legkésőbb június 30-áig honlapján a nyilvánosság számára elérhető módon közzétenni – tartalmaznia kell:

- k.1) a számviteli beszámolót,
- k.2) a költségvetési támogatás felhasználását,
- k.3) a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatást,
- k.4) a cél szerinti juttatások kimutatását,
- k.5) a központi költségvetési szervtől, az elkülönített állami pénzalaptól, a helyi önkormányzattól,
- k.6) települési önkormányzatok társulásától és mindezek szerveitől kapott támogatás mértékét,
- k.7) a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások értékét, illetve összegét,
- k.8) a közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámolót.

3. Elnökség

a) A Társaság Elnöksége az Elnökből, az Alelnökből és 9 választott tagból, azaz 11 főből áll. Az Elnökség látja el a Társaság ügyvezetését és irányítja, koordinálja a Társaságban folyó szakmai munkát. A Társaság Elnökségét, azaz a Társaság Elnökét, Alelnökét és az Elnökség tagjait, a Közgyűlés választja 3 (három) évi időtartamra.

b) Elnökségi tagnak egyesületi tagsággal rendelkező személy, vagy egyesületi tagsággal rendelkező szervezetből jelölhető és választható meg olyan személy, akinek a jelölését és megválasztását a Közgyűlés - az Alapszabálynak megfelelő rendben - megszavazta.

c) A 3 évenként sorra kerülő Elnökségválasztó Közgyűlés előtt legkésőbb 30 nappal a lelépő Elnökség 5 tagú Jelölőbizottságot küld ki, amelynek tagjai a szakosztályi és a korábbi Elnökökből kerülnek ki. A Jelölőbizottság a tagság körében végzett tájékozódás alapján javaslatot tesz a megválasztandó Elnök, Alelnök és az Elnökségi tagok személyére. A jelöltlistát az Elnökség legkésőbb 8 nappal a Közgyűlés előtt ismerteti a tagsággal oly módon, hogy a jelöltlistát Társaság honlapjára felteszi, valamint a Társaság tagjait írásban (e-mail, levél) értesíti.

d) Az Elnökség határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója [Ptk. 8:1§ (1) 1. pont], élettársa (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt. Nem minősül előnynek a Társaság cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve a Társaság által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, Alapszabályának megfelelő cél szerinti juttatás.

e) Az Elnökség feladata:

- e.1) összehívja a Közgyűlést,
- e.2) irányítja és szervezi a Társaság folyamatos működését,
- e.3) kidolgozza, és Közgyűlés elé terjeszti a Társaság éves költségvetését/beszámolóját és mérlegét, valamint a közhasznúsági jelentést,
- e.4) javaslatokat készít a Társaság tevékenységét, gazdálkodását meghatározó kérdésekre,
- e.5) előkészíti, meghirdeti és elbírálja a cél szerinti juttatásra kiírandó pályázatokat,
- e.6) előkészíti a Közgyűlés hatáskörébe tartozó valamennyi döntést,
- e.7) szervezi és koordinálja a Társaság és a különböző hazai és nemzetközi szervezetek kapcsolatát,
- e.8) gondoskodik a közgyűlési határozatok végrehajtásáról, és nyilvántartásáról,
- e.9) dönt a tagsági ügyekben (felvétel, törlés, kizárás, kilépés), s a tagokról nyilvántartást vezet,
- e.10) véleményt és javaslatot alakít ki a Társaság tagokat érintő kérdésekben, és védi érdekeiket,
- e.11) elbírálja a benyújtott panaszokat, felszólalásokat,
- e.12) dönt a nemzetközi szervezetekben történő képviselő személyi kérdéseiről, megválasztja a Nemzetközi Szociológiai Társaságba és az Európai Szociológiai Társaságba a Társaság képviselőjét
- e.13) kezeli a Társaság működése során felhalmozódott vagyont,
- e.14) végrehajtja azokat a feladatokat, amelyekkel a Közgyűlés megbízza,
- e.15) dönt minden olyan kérdésben, amely nem tartozik a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe,
- e.16) irányítja a Társaság tevékenységét két közgyűlés között,
- e.17) az Alapszabály kiegészítéseként kidolgozza a Társaság Szervezeti- és Működési Szabályzatát,
- e.18) megbízza a Szociológiai Szemle vezető szerkesztőjét,
- e.19) megbízza a Szociológiai Szemle szerkesztőbizottságának elnökét,
- e.20) ellátja azokat a feladatokat, amiket jogszabály a hatáskörébe utal.

f) Az Elnökség az ügyrendjét, az Elnökségen belüli munkamegosztást saját hatáskörében határozza meg. Az Elnök és az Alelnök munkamegosztását az Elnökség alakítja ki.

g) Az Elnökség üléseit az Elnök szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal hívja össze, a napirend közlésével. Az ülés akkor határozatképes, ha azon az Elnökségi tagok több mint a fele jelen van. Határozatait az Elnökség egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Szavazategyenlőség esetén az Elnök ismételt szavazást – szükség esetén a szavazásra bocsátott kérdés, határozati javaslat újbóli megvitatását – rendel el. A szavazást addig kell folytatni, amíg a szavazategyenlőség fennáll. Amennyiben a szavazategyenlőség többszöri szavazás ellenére is fennáll, a javaslatot elvetettnek kell tekinteni. Az Elnökség ülései nyilvánosak, a nyilvánosságot kizárólag a személyiségi jogok és az adatvédelem érdekében lehet korlátozni.

4. A Társaság Elnöke

a) Az Elnök képviseli a Társaságot mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos és egyéb szervezetekben. Elnöki tisztséget élete során bárki legfeljebb kétszer viselhet.

b) A Társaság Elnöke:

- b.1) jogosult a Társaság önálló képviselőjére,
- b.2) önállóan jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre,
- b.3) önálló utalványozási joggal rendelkezik,
- b.4) vezeti a Közgyűlést és az Elnökség üléseit,
- b.5) ellátja a Közgyűlés és az Elnökség által rábízott feladatokat,
- b.6) ellát minden olyan ügyet, amely nem tartozik a Közgyűlés, Elnökség kizárólagos hatáskörébe,
- b.7) gyakorolja a munkáltatói jogokat a Társaság alkalmazottai felett,
- b.8) beszámol a Közgyűlésnek a Társaság ügyeinek intézéséről,
- b.9) kapcsolatot tart a Társaság kiemelt tagjaival,
- b.10) felügyeli a Társaság adminisztrációját ellátó Titkárság munkáját,
- b.11) ellenőrzi a Társaság kifizetéseit,
- b.12) sürgős esetekben eljárhat az Elnökség helyett, köteles azonban döntéséről az Elnökséget annak következő ülésén - tájékoztatni, döntése jóváhagyása céljából,
- b.13) az Elnökségválasztó Közgyűlésen, de legkésőbb az azt követő 8 napon belül kinevezi azt az Elnökségi tagot, aki jogosult a Társaság önálló képviselőjére,
- b.14) kinevezi a Titkárt, a Megbízott Titkárt, és az önálló képviselői joggal rendelkező Elnökségi taggal együttesen – közös döntés alapján – kinevezhet egy, a bankszámla feletti rendelkező személyt,
- b.15) ellátja mindazokat a feladatokat, amely az Alapszabály rendelkezései szerint az Elnök feladatkörébe tartozik.

5. A Társaság Alelnöke

Az Elnökség ügyrendjében meghatározott módon segíti az Elnököt tevékenysége ellátásában. Az Alelnök szükség szerint, az Elnök vagy az Elnökség felkérésére helyettesíti az Elnököt, és ellátja az Elnökség által rábízott feladatokat.

6. Titkár

A mindenkorai Titkár az Elnökség útmutatása alapján szervezi a Társaság rendezvényeit, irányítja a Titkárság munkáját. A Titkár önállóan jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre, valamint utalványozási joggal önállóan rendelkezik, amelyet az Elnök ellenőriz. A Társaság Titkárát az Elnök nevezi ki az Elnökségválasztó Közgyűlésen, de legkésőbb az azt követő 8 napon belül. Titkárnak kizárólag egyesületi tagsággal rendelkező személy nevezhető ki; a Titkár tisztséget a kijelölt személynek írásban el kell fogadnia.

7. Megbízott Titkár

Az Elnök a tagjai sorából, a Titkár tartós akadályoztatása esetén (pl. betegség, huzamosabb külföldön való tartózkodás, szülés miatti távollét stb.), – az akadályoztatás idejére – Megbízott Titkárt nevezhet ki. A Megbízott Titkár ellátja a Titkár feladatait azzal, hogy az Elnök korlátozhatja a képviselői jog terjedelmét. A Megbízott Titkár megbízatása az akadályoztatás megszűnéséig vagy visszavonásig tart.

8. Bankszámla feletti rendelkezésre jogosult további személy (Bank előtti képviselő)

Az Elnök, az önálló képviseleti joggal rendelkező Elnökségi taggal együttesen – közös döntés alapján – kinevezhet további egy személyt, aki önállóan jogosult a Társaság bankszámlája és házipénztára feletti rendelkezésre. A megbíztatás visszavonásig tart és nem terjed ki a Társaság egyéb jogviszonyaiban való képviseletre. A bank előtti képviselőnek megválasztott személy az Elnök, az önálló képviseleti joggal rendelkező Elnökségi tag, vagy a Titkár utasítása alapján jár el és beszámolási kötelezettséggel tartozik az Elnökség felé.

9. Titkárság

A Társaság adminisztrációját – az Elnökség határozatainak megfelelően és annak utasításai alapján – a Titkár vezetésével működő Titkárság látja el.

10. Bizottságok

A Társaság Elnöksége a szakosztályokkal való konzultáció után bizottságokat állíthat fel. A bizottságok egyes feladatok ellátására, bizonyos előterjesztések kidolgozására, jelentések összeállítására hozhatóak létre.

11. Felügyelő Bizottság

a) A Társaság működését és gazdálkodását - az Alapszabály IV.5. pontjában írt esetben, továbbá amennyiben a Ptk. 3:82.§ (1) bekezdése alapján a Társaság köteles felügyelőbizottságot létrehozni – a Közgyűlés által megbízott (megválasztott), háromtagú Felügyelő Bizottság ellenőrzi. A Felügyelő Bizottság feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az Alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának az ellenőrzése.

b) Tagjai megbízatása három éves időtartamra, illetve visszahívásukig szól. A Felügyelő Bizottság tagjai maguk közül választanak elnököt. Nem lehet a Felügyelő Bizottság elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

b.1) az Elnökség elnöke vagy tagja,

b.2) a Társasággal a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,

b.3) a Társaság cél szerinti juttatásából részesül - kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és a Társaság által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatást -,

b.4) ha a b.1)- b.3) pontban meghatározott személyek hozzátartozója, illetve

b.5) akivel szemben jogszabály alapján kizáró ok áll fenn, vagy összeférhetetlen.

c) A Felügyelő Bizottság üléseit szükség szerint, az ellenőrzési feladatokhoz igazodóan, de évente legalább 3 alkalommal tartja. A Felügyelő Bizottság akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Határozatait egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. A Felügyelő Bizottság üléseit annak elnöke hívja össze írásban (levélben vagy e-mailben) oly módon, hogy a Felügyelő Bizottság tagjai az ülés időpontjáról és napirendjéről az ülés időpontja előtt legalább 8 nappal tudomást szerezzenek.

d) A Felügyelő Bizottság ellenőrzi, hogy a Társaság a hatályos jogszabályoknak, az Alapszabályban foglaltaknak és a belső szabályzatoknak megfelelően működik és gazdálkodik. Ennek során a vezető tisztségviselőktől jelentést, a Társaság bármely munkavállalójától pedig tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, továbbá betekinthez a Társaság könyveibe és irataiba, illetve megvizsgálhatja azokat.

e) A Felügyelő Bizottság tagja a Társaság Közgyűlésén és az Elnökség ülésén tanácskozási joggal részt vehet, kezdeményezheti azok összehívását, illetve azokon részt vesz, ha jogszabály vagy az Alapszabály így rendelkezik.

f) A Felügyelő Bizottság köteles a Közgyűlést tájékoztatni, és annak összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy

- f.1) a Társaság működése során olyan jogszabálysértés vagy a Társaság érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény (mulasztás) történt, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a Közgyűlés döntését teszi szükségessé,
- f.2) a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merült fel.

g) Ha az Elnökség a Felügyelő Bizottság indítványának megtételétől számított 30 napon belül nem hívja össze a Közgyűlést, úgy arra a Felügyelő Bizottság is jogosult.

h) Ha a Közgyűlés a törvényes működés helyreállítására a szükséges intézkedést nem teszi meg, a Felügyelő Bizottság haladéktalanul értesíti a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészséget.

i) A Felügyelő Bizottság évente egyszer beszámol a Közgyűlésnek a Társaság működéséről és gazdálkodásáról, az ezzel kapcsolatos előterjesztések kötelező megvizsgálása alapján.

j) A Felügyelő Bizottság egyebekben az általa megállapított és elfogadott ügyrend szerint működik.

VII.

A Társaság megszűnése

1. A Társaság megszűnik:

- a) ha feloszlását a Közgyűlés kimondja,
- b) más társadalmi szervezettel való egyesülését a Közgyűlés elhatározza,
- c) az arra jogosult szerv feloszlítja, vagy megszűnését megállapítja,
- d) az Egyesület megvalósította célját vagy céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; vagy
- e) az Egyesület tagjainak száma hat hónapon keresztül nem éri el a tíz főt.

feltéve mindegyik esetben, hogy a Társaság vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a Társaságot a nyilvántartásból törli.

2. A Társaság más jogi személyé nem alakulhat át, csak egyesülettel egyesülhet és csak egyesületekre válhat szét.

VIII.

A Szociológiai Szemle

1. A Társaság által kiadott Szociológiai Szemle szakmailag független, a nemzetközi standard-ek szerint lektorált folyóirat. Gazdasági működését a Társaság felügyeli, pénzügyeinek kezelése a Társaság erre a célra elkülönített alszámláján történik. A Szociológiai Szemle nem önálló jogi személy.
2. A folyóirat célja: A folyóirat célja a hazai és esetenként jelentős külföldi szociológiai eredmények közlése és szélesebb körű terjesztése, szakmai fórum biztosítása, továbbá a magyar szociológia nemzetközi kapcsolatrendszerének erősítése.
3. A folyóirat működését a vezető szerkesztő, a szerkesztőség, a szerkesztőbizottság, és a szakértői testület biztosítja. Feladatuk és kötelességük a folyóirat céljai legjobb tudásuk szerinti elősegítése és megvalósítása. A szerkesztőség legalább egy tagja tanácskozási joggal részt vesz az Elnökségi üléseken.
  - a) A folyóirat vezető szerkesztőjét a Társaság Elnöksége bízza meg. A vezető szerkesztő a folyóirat működéséért, továbbá a Társaság folyóirattal összefüggő tevékenységéért és kötelezettségeiért teljes felelősséggel tartozik. A vezető szerkesztő a szerkesztőség nevében évente beszámol a lap működéséről a Társaság éves Közgyűlésén. A szerkesztőség tagjait a vezető szerkesztő kéri fel, a szerkesztőbizottság elnökével egyeztetve.
  - b) A szerkesztőbizottság a lap konzultatív testülete. A szerkesztőbizottság elnökét a Társaság Elnöksége bízza meg, aki a szerkesztőbizottság tagjait a szerkesztőséggel egyeztetve kéri fel. A szerkesztőbizottság és a szerkesztőség évente közös munkaértekezlet tart a Társaság Közgyűlésén.
  - c) A szakértői testület tagjai szakmai tanácsadással támogatják a szerkesztőség munkáját. A testület összetételét a szerkesztőség alakítja ki a szerkesztőbizottság elnökével egyeztetve.

IX.

Etikai normák

1. A szociológus tevékenységére vonatkozóan a Társaság elfogadja, és tagjainak követésre ajánlja a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának tudományetikai alapelveit, továbbá az ISA Etikai Kódexét.
2. A Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának tudományetikai alapelvei és az ISA Etikai Kódexe az Alapszabály mellékletét képezik.

X.

Záró rendelkezések

1. Tevékenységéről rendszeresen tájékoztatja - elektronikus hírlevél formájában - a tagokat, a nyilvánosságot (írott és nyomtatott sajtó). Hírleveleit, a Társaság működésének számszerű adatait, Alapszabályát az Interneten nyitott honlapon (www.szociologia.hu) mindenki számára lehívhatóvá, megtekinthetővé, letölthetővé teszi.

- a) A testületi szervek döntéseit az Elnökség nyilvántartja a határozatok tárában. Ebben fel kell tüntetni a döntések tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát (nyílt szavazás esetén) személyét.
- b) Az Elnök gondoskodik a szervezet döntéseinek érintettekkel való közléséről írásban, igazolható módon.
- c) A testületi szervek döntéseit a Társaság székhelyén elhelyezett hirdető táblán hozza nyilvánosságra.
- d) A Társaság működésével kapcsolatban keletkezett iratokba bármelyik tag betekinhet, a szervezet székhelyén előre egyeztetett időpontban. Az éves közhasznúsági jelentésbe tagsági viszonytól függetlenül bárki betekinhet, illetőleg abból saját költségére másolatot készíthet.
- e) A szervezet működésének módjáról, szolgáltatásai igénybevételének módjáról, valamint beszámolóit közléseiről, továbbá a közhasznúsági jelentésről időszaki kiadványaiban és internet honlapján tájékoztatja a nyilvánosságot.
- f) A Közgyűlés és az Elnökség határozatait az Egyesület az internetes honlapján is nyilvánosságra hozza.

2. A jelen Alapszabályban nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) és az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezései az irányadóak.

Jelen módosított Alapszabályt a Társaság Közgyűlése egyhangú szavazással elfogadta.

Budapest, 2015. november 19.

ZÁRADÉK

Alulírott ..... Elnök igazolom, hogy az Alapszabály egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az Alapszabály 2015. november 19. napján elfogadott módosítások alapján hatályos tartalmának.

Az Alapszabály módosítására és az egységes szerkezetű okirat elkészítésére - a Közgyűlés 2015. november 19. napján elhatározott alapszabály módosítása és a Ptk-nak, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvénynek való megfelelés végett - a korábbi alapszabály hatályon kívül helyezése és új szerkezetbe foglalt, a hatályos jogszabályoknak megfelelő egységes szerkezetű alapszabály elfogadása adott okot.

.....
Elnök

Előttünk, mint tanúk előtt:

1. név:	2. név: .....
lakcím:	lakcím: .....
szem. ig. sz.:	szem. ig. sz.: .....
aláírás:	aláírás: .....

Melléklet 1.

ISA ETIKAI KÓDEX* (az ISA Végrehajtó Bizottsága 2001. őszén hagyta jóvá)

Bevezetés

A Nemzetközi Szociológiai Társaság (ISA) Etikai Kódexe egy Preambulumból és a szociológusi munkára vonatkozó Etikai Normák négy csoportjából áll. Az ISA-tagság kötelezi a tagokat ezen normák betartására.

Az Etikai Kódex nem kíván részletező lenni, nem terjed ki mindenre és nem merev. Ezért ha egy sajátos magatartásmód nem szerepel a Kódexben, ez semmilyen tekintetben sem azt jelenti, hogy az adott magatartásmód etikus vagy éppen etikátlan.

Preambulum

A szociológusok azon dolgoznak, hogy kutatásaik révén megbízható és érvényes tudományos ismereteket szerezzenek a világról, s hogy ezáltal hozzájáruljanak az emberi életfeltételek összességének javításához. Az Etikai Kódexnek - mint az ISA-identitás szimbólumának - célja az, hogy

- (1) mindazon csoportok és személyek javát szolgálja, akik akár közreműködői, akár kutatási alanyai, akár művelői a szociológusi munkának, továbbá az, hogy
- (2) magatartási útmutatóul szolgáljon, s ennél fogva olyan elvárásokat fogalmazzon meg az ISA-tagok számára, melyek egyfelől a tagok közti viszonylatban, másfelől pedig a kutatók és a külső társadalom viszonylatában érvényesülnek.

Mindazoktól, akik elfogadják ezen magatartási szabályokat, elvárjuk, hogy ezeket tartsák tiszteltben; értelmezzék őket jóhiszeműen; bizonyosodjanak meg róla, hogy érvényesülnek-e a gyakorlatban; továbbá tegyék őket széles körben ismertté.

Minden szociológus - saját kultúrája, kutatási tapasztalatai és személyes értékei talaján - még teljesebbé teheti az Etikai Kódexet. Kiegészítheti, de nem sértheti meg a Kódexben lefektetett magatartási szabályokat! Minden szociológus személyes felelőssége, hogy a legmagasabb szintű magatartási elvárásoknak feleljen meg.

Az Etikai Kódex érvényesülése alapvetően az azt alkalmazók önfegyelmén és önkontrollján alapszik.

A szociológia, mint tudományos és gyakorlati terep

- 1.1 Mint kutatótól, a szociológustól is elvárjuk, hogy - akár hazai, akár nemzetközi - munkája során kizárólag a tudományos korrektség elve alapján járjon el; korra, nemre, szexuális beállítódásra, etnikai, nyelvi, vallási vagy politikai hovatartozásra való diszkrimináció nélkül.
- 1.2 A csoportmunka, a szociológusok közti kooperáció ill. kölcsönös tapasztalatcsere egyaránt szükségesek ahhoz, hogy a szociológia megvalósítsa céljait. A szociológusoktól továbbá elvárjuk azt is, hogy vegyenek részt mind a saját munkáikkal, mind pedig a mások munkáival kapcsolatos tudományos vitákban.
- 1.3 A szociológusoknak tudatában kell lenniük annak, hogy nézeteik hatást gyakorolnak a társadalomra. Ennél fogva az a kötelezettség hárul rájuk, hogy egyfelől legyenek olyan elfogulatlanok, amennyire csak lehetséges, másfelől legyenek tisztában azzal, hogy kutatási eredményeik nem adnak végérvényes válaszokat [to acknowledge the tentative and relativ character of the results of their research], harmadrészt pedig ne rejtsek el (tegyék nyílttá, vállalják) ideológiai elkötelezettségeiket. Egyetlen szociológiai nézet sem mutatható be vitathatatlan igazságként.
- 1.4 A szociológusoknak annak figyelembe vételével kell munkálkodniuk, hogy fenntartsák a szociológia imázsát (a társadalomban a szociológiáról kialakult kedvező képet), s hogy megőrizték tudományáguk integritását; ez azonban természetesen nem jelentheti az alapvető nézetekkel, módszerekkel és teljesítményekkel kapcsolatos kritikai látásmód feladását.

---

* Az eredeti angol szöveg három formátumban is megtalálható az alábbi internetes címeken:

RTF formátum: http://www.ucm.es/info/isa/pdfs/isa_code_of_ethics.rtf

PDF formátum: http://www.ucm.es/info/isa/pdfs/isa_code_of_ethics.pdf

HTML formátum: http://www.ucm.es/info/isa/isa_code_of_ethics.htm

* Kerek zárójelben (...) szereplő dőlt betűs szöveg alternatív fordítási változatot jelent, kapcsos zárójelben [...] eredeti angol kifejezéseket vagy szöveget adta meg a fordító.

* A fordítás minden hiányosságáért az MSZT elnökét illeti a felelősség.

- 1.5 A szociológusoknak oktatói és szakmai munkájuk során egyaránt a nyitottság, a kritikai hozzáállás és a minden tudományos megközelítésmódnak kijáró tisztelet elvei alapján kell eljárniuk.
- 1.6 A szociológusoktól elvárjuk, hogy tartsák tiszteletben tanítványaik és ügyfeleik (munkájuk során velük kapcsolatba kerülők) jogait.

2. A kutatással kapcsolatos ügyek

2.1 A szponzorok

2.1.1 A kutatási tevékenységnek a szociológiában gyakran kell támaszkodnia magán- vagy közfinanszírozásra, s így bizonyos mértékben függővé válik a szponzorálástól. A szponzorok - legyenek azok magánszemélyek vagy közintézmények - érdekeltek lehetnek abban, hogy a kutatás meghatározott ($\approx$ számukra kedvező) eredményeket mutasson föl. Ennek ellenére a szociológusoknak nem szabad elfogadniuk olyan kutatási támogatásokat vagy szerződéseket, (1) melyben foglalt feltételek nem egyeztetethetők össze - a szóban forgó kutatás megvalósításával kapcsolatosan kialakított - tudományos meggyőződésükkel, továbbá (2) amely lehetővé tenné a szponzorok számára, hogy megvétőzzák, vagy akadályozzák a tudományos eredmények publikálását pusztán azért, mert azok számukra nem kedvezőek.

2.1.2 A szponzoroknak egyértelmű előzetes tájékoztatást kell kapniuk mind a kutatási program alapvető irányairól, mind pedig a kutatók által alkalmazni kívánt módszerekről. A szponzorokat arról az eshetőségről is tájékoztatni kell, hogy a kutatási eredmények esetleg nem vágnak majd egybe az ő előzetes elvárásaikkal.

2.1.3 A szponzorok - legyenek azok akár magánszemélyek, akár közintézmények - esetleg abban lehetnek érdekeltek, hogy a szociológiai kutatásokat az ő politikai céljaik elérése érdekében támogassák. Akár egyetértenek e politikai célokkal a szociológusok, akár nem, nem lehetnek ezen elvárások kiszolgálói. A szociológusoknak tartózkodniuk kell attól is, hogy antidemokratikus vagy diszkriminatív törekvések közreműködői legyenek.

2.1.4 A kutatók és a szponzorok közti kölcsönösen elfogadott feltételeket lehetőleg írásos megállapodás formájában kell rögzíteni.

2.2 Költségek és ajánlatok

2.2.1 A szociológiai kutatások számára biztosított pénzügyi támogatásokat a megállapodásban szereplő célok megvalósítására kell fordítani.

2.2.2 Adott helyzetben, amikor a szociológusok ajánlattevőként versenytársai egymásnak, nem tehetnek olyan kutatási ajánlatot, amely az adott pénzügyi támogatásból nem valósítható meg, továbbá versenytársaikkal szemben nem alkalmazhatnak a tudományos normákkal összeegyeztethetetlen taktikákat.

2.3 Adatgyűjtés

2.3.1 A szociológusoknak, mint kutatóknak nyilvánossá kell tenniük adatgyűjtési módszereiket is.

2.3.2 Szigorúan tiszteletben kell tartani a kutatás alanyainak ill. adatközlőinek biztonságát, anonimitását és személyes adataik feletti rendelkezési jogát, legyen szó akár kvalitatív, avagy kvantitatív kutatásról. A kutatók által megszerzett személyes adatok forrását bizalmasan kell kezelni, kivéve, ha a nyilvánosságra hozatalra az adatközlők beleegyezésével avagy éppen kérésükre kerül sor. Abban az esetben, ha az adatközlők könnyen beazonosíthatók, a kutatóknak világosan fel kell hívni az ő figyelmüket a kutatási adatok és eredmények publikálását követően várható következményekre. Az adatközlők díjazása elvileg nem zárható ki, mégis lehetőleg kerülendő. Ha mégis sor kerül rá, ennek egyértelmű feltételek mellett kell történnie, különös tekintettel a szolgáltatott információ megbízhatóságára.

2.3.3 Azoknak a szociológusoknak, akik hozzáférhetnek a kutatási anyagokhoz, kötelességük tiszteletben tartani mindazon magánéleti információkat, melyhez a kutatók az adatgyűjtés során jutottak hozzá. Amennyiben történeti magán- vagy közirattárakból származó adatokkal dolgoznak, úgy be kell tartaniuk az adott ország vonatkozó jogszabályait, a nemzetközi tudományos közösség által általánosan elfogadott normákat, s az adott archívum szabályait.

2.3.4 A kutatás alanyainak és adatközlőinek beleegyezését előzetesen kell megszerezni. A rejtett kutatástól általában tartózkodni kell, hacsak nem ez az egyetlen módszere az információk megszerzésének, és/vagy amikor az információk forrásaihoz való hozzáférést hatalmi eszközökkel akadályozzák.

3. Az adatok publikálása és kommunikálása

3.1 A szociológiai kutatás során összegyűjtött adatok és maga a kutatómunka a kutatók szellemi tulajdonát képezik, akiket általában megillet a szerzői jog is. Ez utóbbi átszállhat a szponzorra vagy a munkáltatóra, ilyenkor azonban a kutatókat méltányos kompenzáció illeti meg.

3.2 Alapelv, hogy maguk a kutatók jogosultak engedélyezni munkájuk publikálását, ill. jogosultak a saját költségeikre történő megjelentetésre is.

3.3 A kutatóknak jogukban áll megbizonyosodni arról, hogy a szponzorok a kutatási eredményeket nem manipulálják, ill. nem emelik ki összefüggéseikből.

3.4 A kutatási program megvalósításában lényeges szerepet játszó tudósokat, szponzorokat, technikai és egyéb közreműködőket a követő publikációkban fel kell tüntetni.

3.5 Az adatbázisok mindaddig nem tekinthetők köztulajdonnak, amíg a kutatók meg nem nevezték az adatok forrásait, s megszerzésük módját. Ezt ésszerű időn belül kell megtenniük. Lehetővé kell tenni, hogy más kutatók - az adatok hitelességét eldöntendő - betekinthesse a még nem végleges adatbázisba is.

3.6 A kutatásról már publikált beszámolót úgy kell tekinteni, mint ami a társadalmi közös tudásnak és a tudományos közösség háttérismereteinek részévé vált. Ennél fogva szabadon kommentálható és bírálható, s erre a kutatók természetesen ugyanilyen szabadon reagálhatnak.

4. A kutatási eredmények tudományon kívüli felhasználása

4.1 A szociológiai kutatások eredményei közérdeklődésre tarthatnak számot. Elterjedésük, melyben az emberek információhoz való hozzájutásának alapvető joga nyilvánul meg, nem akadályozható meg. Mindazonáltal a kutatóknak óvakodniuk kell kutatási eredményeik eltorzításának, leegyszerűsítésének és manipulálásának veszélyeitől, melyek a személyközi és a tömegkommunikációban egyaránt előfordulhatnak. A kutatóknak képesnek kell lenniük rá, s ehhez joguk is van, hogy kutatási eredményeik bármilyen félreértelmezése vagy megengedhetetlen célú felhasználása esetén - ezt korrigálандó - közbelépjenek.

4.2 A kutatóknak tartózkodniuk kell attól, hogy olyan kérdésekben nyilvánítsanak szakvéleményt, melyekben nem rendelkeznek kellő mélységű tudással, különösen, ha nyilvános eszmecsereben vagy politikai vitában vesznek részt.

Melléklet 2.

1/1/2002.(III.11.)TeB határozat

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Tudományetikai Bizottságának tudományetikai alapelvei

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. Törvény 3.§(1) bekezdés b) pontja az Akadémia jogává és kötelességévé teszi, hogy őrkdjék a tudományos közélet tisztaságán. Az Akadémia Alapszabálya 39.§(2) bekezdése a Tudományetikai Bizottságot hatalmazta fel arra, hogy állást foglaljon tudományetikai elvi kérdésekben. Ezen felhatalmazás alapján a bizottság a tudományos kutatóra vonatkozó általános és tudományos kutatómunkát érintő konkrét elveket az alábbiak szerint határozta meg:

A tudományos kutatónak

1. mindenkor a közügy, a közérdek elsődlegességét kell szem előtt tartania:
  - 1.1. mindennél előbbre való legyen a köz egészsége, biztonsága és jóléte iránti felelősség;
  - 1.2. a közérdeket fenyegető jelenségekre fel kell hívni a figyelmet és mindent meg kell tennie az ilyen jelenségek kiküszöbölése érdekében;
  - 1.3. minden tudását, képzettségét és képzelőerejét a társadalmi jólét növelésére és az ember életminőségének javítására kell fordítania;
  - 1.4. mindenkivel együtt kell működnie, akik követik a fenti elveket;
2. az igazság, a becsületesség és a tisztesség követelményeit be kell tartania:
  - 2.1 becsületesnek és elfogulatlannak kell lennie, függetlenül a mellé-, alá- és fölérendeltségi viszonyoktól;
  - 2.2 mindenkivel tisztességesen és azonos elvek szerint kell bánnia;
  - 2.3 a döntéseit és tetteit tudásra és érdemre, kompetenciára kell alapítania, kizárva az elfogultságot és összefonódást;
  - 2.4 a korrupció minden válfaját el kell utasítania.

A tudományos kutatómunka végzése során

figyelembe kell vennie az egyes szakmák, hivatások által elfogadott és közzétett etikai normákat;
ki kell állni az igazság, a tudományos igazság és a tudomány szabadsága mellett, erről és ennek összes következményeiről a munkaadót, a munkatársakat és a közvéleményt őszintén tájékoztatni kell;
meg kell felelni az egyes tevékenységek (témaválasztás, kísérleti kutatás) etikai követelményeinek;
be kell tartani a tudományos közlés (szerzőség, hivatkozás) etikai normáit, a plágium tényszerű bizonyítása esetén az elkövetés ténye az elkövető hozzájárulása nélkül is nyilvánosságra hozható;
meg kell felelni a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásában az erkölcsi követelményeknek.